

מבקר המדינה | דוח ביקורת שנתי 72א – חלק שני | התשפ"ב 2021

רשות המיסים בישראל

מיצוי הטבות המס ברשות המיסים - מעקב מורחב

מיצוי הטבות המס ברשות המיסים - מעקב מורחב

רקע

אי-מיצוי זכויות (non take-up) היא תופעה שבה מי שזכאים להטבות ולזכויות מסוימות אינם מממשים אותן. מחקרים במדינות שונות מצביעים על בעיה של אי-מיצוי זכויות בתחומים של ביטחון סוציאלי, כגון קבלת דמי ביטוח אבטלה, קבלת הטבות מס, הבטחת הכנסה, פיצוי עקב פגיעה בעבודה ועוד. באשר למיצוי הטבות מס, יצוין כי מהטבות מס מסוימות יכול ליהנות מלכתחילה רק חלק מהציבור, בין היתר בשל גובה הכנסתו או בשל אופן מתן ההטבה.

נתוני מפתח

3.6 מיליארד ש"ח

אומדן המיסים העודפים ששילמו אזרחים שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי, בכ-2 מיליון מקרים, בשנים 2016 - 2019.

1 מיליארד ש"ח

אומדן המיסים העודפים המשולם ביתר מדי שנה על ידי הציבור. מיעוטם מגיש דוח להחזר המס ששולם ביתר.

76% מהליקויים

שצוינו בדוח הקודם, לא תוקנו או תוקנו במידה מועטה.

פעולות הביקורת

דוח שנתי 66א של מבקר המדינה, שפורסם בשנת 2015 (הדוח הקודם או הביקורת הקודמת) עסק במיצוי הטבות מס ברשות המיסים בישראל (להלן - רשות המיסים או הרשות). בחודשים ינואר עד מרץ 2021 בדק משרד מבקר המדינה ברשות המיסים את תיקון הליקויים שהועלו בדוח הקודם ואת יישום המלצות הצוות למיצוי זכויות שהקימה רשות המיסים בעקבות פרסום הדוח וכן נושאים נוספים הנוגעים למיצוי זכויות מס.

שער ראשון – מעקב אחר תיקון הליקויים מהדוח הקודם

נתוני מפתח

<p>4% בלבד</p> <p>מהנישומים מתחת גיל 60 ביקשו לפרוס את רווח ההון (שבח) ולמצות את הטבת המס, בשנים 2016 - 2019.</p>	<p>8.7 משומות</p> <p>מס השבח שבהן צוין בן זוג, הוצאו שומות נלוות (נפרדות) לשני בני הזוג. לשנים 2016 - 2019.</p>	<p>12.2 מיליארד ש"ח</p> <p>חייבה רשות המיסים במס שבח, נישומים (יחידים) שעשו עסקאות מקרקעין, בשנים 2016 - 2019.</p>	<p>37% מהמלצות</p> <p>הוועדה למיצוי זכויות ברשות המיסים שהוקמה בעקבות הדוח הקודם - יושמו. 28% יושמו באופן חלקי, ו-35% לא יושמו.</p>
<p>670 מיליון ש"ח</p> <p>אומדן גביית המס שנגבה ביתר מכ-380,000 אזרחים שלא הגישו דוח להחזר מס בגין שנת 2014 שהתיישנה.</p>	<p>1,000 זכאים</p> <p>למענק עבודה לשנות המס 2013 - 2014, לא קיבלו את המענק וממתינים מעל כ-6 שנים.</p>	<p>9.7 מיליון ש"ח</p> <p>בגין מענקי עבודה לא קיבלו 3,831 אזרחים בשל חוסר עדכון חשבון בנק, בין השנים 2013 - 2019.</p>	

תמונת המצב העולה מן הביקורת

איסוף מידע וביצוע אומדנים לצורך מיצוי זכויות ומתן הטבות מס - בדוח הקודם עלה כי אף שלרשות יש מידע על ההכנסות של ציבור משלמי המיסים, אין בידיה מידע שניתן להסיק ממנו על האופן שבו הוא מממש את הטבות המס שהוא זכאי להן, וכי הרשות לא סקרה את החסמים העומדים בפני הציבור למיצוי זכויותיו. ממצאי המעקב מעלים כי הליקוי תוקן במידה מועטה, וכי רשות המיסים לא פעלה לקבלת מלוא המידע שיאפשר לה למצות את זכויותיהם של כל הנישומים, לרבות נישומים שאינם חייבים בהגשת דוח למס הכנסה.

גביית מס ביתר משכירים - בדוח הקודם עלה כי גם כאשר היה בידי הרשות מידע בדבר פגיעה כספית באזרחים שלא מיצו את זכותם, היא לא פעלה ביוזמתה להחזרת סכומים אלו, ולא הודיעה לאזרחים כי על פי נתוניה הם זכאים להחזר. כמו כן עלה כי הסכום המצטבר של המס ביתר ששילמו במשך השנים השכירים שעבדו בשני מקומות עבודה באותה שנת מס מוערך בכמה מאות מיליוני ש"ח. ממצאי המעקב מעלים כי הליקוי לא תוקן, וכי מדי שנה משלמות מאות אלפי משפחות מיסים ביתר בהיקף של כמיליארד ש"ח. עוד העלו ממצאי המעקב כי מאות אלפי משפחות ששילמו מס ביתר כלל אינן מגישות דוחות להחזר מס ולפיכך אינן ממצות את זכותן. בנוסף, העלו ממצאי המעקב כי נכון לפברואר 2021, על פי חישובי רשות המיסים לשנות המס 2013 - 2019 היא חייבת בכ-2 מיליון מקרים (יחידים שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי למס הכנסה) סכום כולל הנאמד בכ-3.6 מיליארד ש"ח. בציבור שכירים אלה נכללים, למשל, שכירים אשר דיווחו שעבדו בשני מקומות עבודה או יותר, שילמו את שיעור המס המרבי, אך לא עשו תיאום מס; שכירים שעבדו בחלק משנת המס ולא הגישו דוח להחזר המס ששולם ביתר. עוד עלה כי מעבר לפיילוט שביצעה רשות המיסים בשנת 2015, שבמסגרתו היא שלחה כ-1,700 מכתבים ליזכאים לכאורה ששילמו מס ביתר, הרשות לא פעלה מדי שנה להחזרת סכומי המס שגבתה ביתר.

מיצוי הטבות המס הכרוכות בהפקדה לחיסכון הפנסיוני - בדוח הקודם עלה כי אופן חישוב הטבות בגין ההפקדות לחיסכון הפנסיוני הוא מורכב, עובדים שאינם מבינים את מהות ההטבה המוצעת להם אינם צפויים לנצלה והרשות לא פיתחה כלים ממוחשבים למיצוי הטבות במסגרת התא המשפחתי. ממצאי המעקב מעלים כי הליקויים לא תוקנו, ובכלל זה כי בעת הגשת דוח להחזר מס, הרשות לא נתנה בידי הציבור כלים שמסייעים לו ברישום ההפקדות של התא המשפחתי לקרנות פנסיה בדוח להחזר מס, באופן שייטיב עם התא המשפחתי (יגדיל את החזר המס לתא המשפחתי או יקטין את החבות במס). כמו כן, הרשות לא פיתחה כלים ממוחשבים להצגת מלוא פוטנציאל החיסכון במס מההפקדות לקופות גמל שיסייעו לנישומים בעת הגשת הדוח.

איתור אזרחים בעלי יתרות זכות - בדוח הקודם עלה כי לעיתים רשות המיסים אינה מעבירה ליחידים (אזרחים שאינם חייבים בהגשת דוח) יתרות זכות שנצברו אצלה. אם בשל חוסר עדכון פרטי חשבון בנק, ואם בשל הצורך לפעול לאיתור הזכאים. ממצאי המעקב מעלים כי הליקוי תוקן במידה מועטה. עם זאת, רשות המיסים מסרה למשרד מבקר המדינה כי בשנת 2020 היא ריעננה את ההנחיה בדבר החובה להזין למחשבי רשות המיסים את פרטי חשבון הבנק שציין מגיש הדוח להחזר מס, בייחוד כאשר פרטי חשבון הבנק של מגיש הדוח אינם נמצאים בידי הרשות. כמו כן, הגם שרשות המיסים אימתה מעל מיליון חשבונות בנק, נותרו כחצי מיליון חשבונות שטרם אומתו, ומשכך אין בידיה מידע עדכני בנוגע למספרי החשבונות של כלל האזרחים.

הטיפול ביתרות זכות של זכאים למענק עבודה - נכון למרץ 2021 טרם קיבלו 3,831 זכאים למענק עבודה לשנות המס 2013 - 2019 את סכומי המענק שהם זכאים להם, עקב כך שחשבון הבנק שלהם לא היה מעודכן במחשבי רשות המיסים. יצוין כי בתחילת 2021 עדכנה רשות המיסים את נתוני חשבונות הבנק של 856 (18%) מהזכאים ובכך איפשרה להעביר את המענק לחשבונם. עוד עלה כי נכון למרץ 2021 עומדת יתרת זכות בסך 9.7 מיליון ש"ח לרשותם של חסרי חשבון בנק.

מיצוי זכויות בשבח - בדוח הקודם עלה כי הטבות מס, כמו פריסה של השבח (שיוך ההכנסה מרווח ההון לכמה שנות מס) וחלוקתו בין שני בני הזוג שבתא המשפחתי, שתכליתן להקטין את חבות המס של התא המשפחתי - אינן ממוצות. ממצאי המעקב מעלים כי חמישה (50%) מעשרת הליקויים הנוגעים להיבטי שירות בטיפול בבקשות לפריסת תשלומי מס שבח תוקנו במידה רבה או באופן מלא. עם זאת, חמישה (50%) מעשרת הליקויים לא תוקנו או תוקנו במידה מועטה. לדוגמה, רק מקצת החייבים במס שבח (11% בני 60 ומעלה ו-4% מתחת לגיל 60) ביקשו לפרוס את רווח ההון, הם לא קיזזו את רווח ההון כנגד הפסדי הון אחרים וכן מעטים מהם (2,338 שומות נלוות נערכו לבני זוג מתוך 188,755 שומות מקרקעין החייבות במס שבח) חילקו את רווח ההון בין שני בני הזוג השותפים לעסקת המקרקעין, והרשות מצידה לא העמידה לרשות האזרחים סימולטור אשר יסייע להם במיצוי זכויותיהם.

עוד עלה כי בשנים 2016 - 2019 נאמד פוטנציאל השבח שהיה ניתן לחלק בין בני זוג בעסקת מקרקעין בכ-20 מיליארדי ש"ח, גם משום ש-67% מהנשים (בנות הזוג) אינן מגיעות לסף ההכנסה החייבת במס, או אינן עובדות - ונותרות להן נקודות זיכוי לא מנוצלות שאפשר לקזזן כנגד מס השבח. משכך, עולה חשש כי ציבור היחידים שילם תשלום מס שבח ביתר, הנובע מאי-מיצוי הטבת המס הכרוכה בחלוקת השבח בין שני בני הזוג.

מיצוי זכויות של פורשים לפנסיה - ממצאי המעקב מעלים כי הרשות לא השלימה הקמת גוף מייצג המאפשר להבהיר לפורשים אילו חלופות מיסוי עומדות לרשותם לעניין החיסכון הפנסיוני, ולפיכך פורשים רבים אינם ערים לחלופות האמורות.

הפסד מס בגין התיישנות שנת המס - כ-380,000 יחידים או משפחות שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי למס הכנסה הפסידו סכום כולל של כ-670 מיליון ש"ח לשנת המס 2014 מאחר שלא הגישו דוח להחזר מס. בהתבסס על נתוני שנת 2014, ניתן להניח כי הפסדי הציבור (יחידים או משפחות שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי למס הכנסה) מסתכמים במיליארדי ש"ח במשך השנים. עוד עולה כי נכון לשנת 2021, 435,546 משפחות עדיין לא הגישו למס הכנסה דוח לשנת המס 2016. החזר המס שמשפחות אלו זכאיות לו נאמד בכ-803 מיליון ש"ח. בהתאם לחוק, אם לא יגישו לרשות המיסים דוח להחזר מס בגין שנה זו עד לסוף שנת המס 2022, יפסידו המשפחות סכום זה.

יישום המלצות הוועדה למיצוי זכויות ברשות המיסים - נכון למרץ 2021 רשות המיסים יישמה 19 (37%) מ-51 המלצות הוועדה למיצוי זכויות ברשות המיסים שסקר משרד מבקר המדינה. כן נמצא כי 14 (28%) מההמלצות יושמו באופן חלקי בלבד, ו-18 המלצות לא יושמו כלל.

מיצוי זכויות של אנשים עם מוגבלות וניצולי שואה - רשות המיסים פעלה לקידום מיצוי זכויותיהם של ניצולי השואה ושל הורים לילד נכה.

רצף קצבה של פורשים לפנסיה - ממצאי המעקב בנוגע למגבלת הזמן לבחירת חלופה של מענק הפרישה, מעלים כי הליקוי תוקן בשנת 2017. במסגרת תיקון 232 לפקודת מס נוסף סעיף 9(א7)(1ז) ולפיו עובד שפרש והסכומים העומדים לרשותו במרכיב הפיצויים

אינם עולים על התקרה בסעיף, יראו אותו כאילו הגיש למנהל בקשה לרצף קצבה, אלא אם ביקש אחרת.

עיקרי המלצות הביקורת

מיצוי זכויות של אזרחים שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי - מומלץ כי רשות המיסים תפעל למיצוי זכויותיהם של אזרחים שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי למס הכנסה בכל קשת הנושאים הרלוונטיים.

החזר מיסים ששולמו ביתר - מומלץ כי רשות המיסים תבצע מיפוי מפורט של תשלומי מס ששולמו ביתר, תוך מתן קדימות לאלה ששולמו בשנים מוקדמות ולנושאים שבהם קיימת ודאות גבוהה יחסית לתשלום המס העודף. עוד מומלץ כי הרשות תפנה לנישום ביוזמתה כדי למסור לו את המידע שברשותה על יתר המס ששילם ולהנחותו בדבר אופן מימוש זכותו לקבלת החזר.

מיצוי זכויות בחיסכון הפנסיוני - מומלץ כי רשות המיסים תפעל למיצוי כלל הזכויות של התא המשפחתי לחיסכון הפנסיוני על פי הפקודה. עוד מומלץ כי רשות המיסים תפעל ככל הניתן לפיתוח כלים מקצועיים מתאימים, לרבות כלים ממוחשבים, שיאפשרו גם לנישומים שאינם מיוצגים למצות את מלוא זכויותיהם. כמו כן, נוכח חשיבותן של הטבות המס הפנסיוניות ונוכח מורכבות הנושא, מומלץ כי הרשות תעמיד לרשות הציבור כלים מקצועיים מתאימים, שיקנו לנישומים מידע מקיף ככל הניתן בנושא מיצוי זכויות פנסיוניות, כגון מחשבון הפקדות פנסיוניות, שיסייע לתא המשפחתי למצות את מלוא הטבות המס שהוא זכאי להן. בכך יתומרץ ציבור החוסכים ויוגבר הביטחון הפיננסי שלהם בתקופת הפנסיה.

מיצוי זכויות במיסוי מקרקעין - מומלץ כי רשות המיסים תפעל למיצוי הזכויות של הנישומים בנוגע להחזר מס שבח ששולם ביתר: תפעל לאיתור המקרים שבהם מוכר נכס או בן זוג לא ניצלו את זכאותם לשיעורי מס נמוכים או את נקודות הזיכוי ממס שהם זכאים להן, ותביא לידיעתם את דבר זכאותם לכאורה להחזר מס שבח. כמו כן, מומלץ כי הרשות תאתר נישומים אשר לפי נתוניה צברו הפסדי הון, ותביא לידיעתם כי ניתן לקזז את השבח כנגד הפסדי ההון. עוד מומלץ כי הרשות תעמיד לרשות עובדיה מערכת ממוחשבת לחישוב פריסת השבח, וכן תעמיד לרשות ציבור הנישומים והמייצגים סימולטור שידמה מערכת זו, באופן שיסייע להם בקבלת ההחלטה לגבי כדאיות הפריסה של סכומי השבח ולגבי הדרך המיטבית לפיצול השבח בין בני הזוג שבתא המשפחתי.

הקמת גוף מיעץ לפורשים - מומלץ כי הרשות תשלים את כתיבת המדריך לפורש ופרסומו לציבור לצד הכנת סימולטור שיעמוד לרשות הציבור. עוד מומלץ כי משרד האוצר יבחן את הקמתו של מרכז ייעוץ לפרישה.

גיבוש רשימת הטבות מס ופעולה למימושן - מומלץ כי רשות המיסים תצטרף לפרויקט מנוע הזכויות הלאומי, ולשם כך תגבש את רשימת כל הטבות המס שמהן יכולים ליהנות נישומים מכל המגזרים, ובנוסף, תגבש רשימה פרטנית של פוטנציאל הזכאים בכל

הטבת מס אשר תהווה בסיס לבניית סימולטור מס שיאפשר לנישומים למצות את כל זכויותיהם.

הקלת הנטל הבריורטי המוטל על נכים - מומלץ כי משרד הרווחה ו"ממשל זמין" יפעלו להשלמת פרויקט הנפקת תעודת עיוור דיגיטלית ובכך יסייעו לאנשים עם מוגבלות למצות את זכויותיהם גם בתחום הטבות המס, ולהקלת הנטל על אנשים אלו בבואם למצות את זכויותיהם.

שער שני – היבטים במיצוי זכויות והטבות המס

נתוני מפתח

<p>2.33 מיליארד ש"ח</p> <p>אומדן עלות הטבת המס לתושבי יישובים מוטבים בשנת 2019.</p>	<p>50% ממשפחות</p> <p>בהן שני בני הזוג עובדים, יש אי-מיצוי חלקי או מלא של נקודות הזיכוי המוקנות לאישה, ואפשרות למיצוי על ידי הגבר.</p>	<p>67% מהנשים</p> <p>וכ-44% מהגברים אינם מגיעים לסף המס ולא נהנים מהטבות המס המוקנות להם. שנות המס 2018 – 2019.</p>	<p>54% מהיחידים</p> <p>(שכירים ועצמאים) אינם מגיעים לסף המס, ואין באפשרותם ליהנות מהטבות המס. נכון לשנת המס 2019.</p>
<p>54 מעסיקים</p> <p>לכל היותר, התירו לעובדים המועסקים אצלם, לקבל זיכוי ממס בגין תרומות באמצעות תלוש השכר. בשנים 2015 – 2019.</p>	<p>900 מיליון ש"ח</p> <p>קיבלו המשתכרים במאיון העליון כהטבת מס בגין הפקדה לחיסכון פנסיוני, בעוד שארבעת העשירונים התחתונים קיבלו 370 מיליון ש"ח, בגין שנת המס 2019.</p>	<p>41%</p> <p>מסך הטבות המס בגין חיסכון פנסיוני מקבלים העובדים בעשירון העליון. 1.6% מקבלים העובדים בארבעת העשירונים הנמוכים.</p>	<p>28 מיליארד ש"ח</p> <p>סך אומדן הטבות המס בגין חסכון פנסיוני לשנת 2019.</p>

תמונת המצב העולה מן הביקורת

קידום יעדים חברתיים באמצעות מתן הטבות מס - בשנים 2018 ו-2019 שיעור השכירים שהכנסתם נמוכה מסף המס (אינם משלמים מיסים בשל הכנסתם הנמוכה ונתוניהם האישיים) היה כ-57%, ולעומתם שיעור העצמאים שהכנסתם נמוכה מסף ההכנסה המחייבת במס היה כ-40%. עוד עלה כי הכנסתן של כ-67% מהנשים נמוכה מסף המס, ולעומת זאת הכנסתם של 44% מהגברים נמוכה מסף המס. משכך, הם בעלי פוטנציאל לאי יכולת ליהנות מהטבות המס.

תיאום מס באתר האינטרנט - עלה כי יש נישומים שאינם יכולים לבצע תיאום מס באמצעות האינטרנט, אלא רק באמצעות משרד השומה האזורי. לדוגמה: מי שמבקש הקלות מס מיוחדות לרבות פטור לקצבה (פנסיה); מי שהגיע לגיל הזכאות לפנסיה לפני כניסתו לתוקף של תיקון 190 לפקודה וחייב במס בגין כלל הכנסותיו; עולה חדש; תושב חוזר; אדם שהוקנו לו הטבות מס כמו אדם עם נכות בשיעור 100% או אדם עיוור; אדם שקיבל זיכוי בגין תרומות למוסד מוכר.

הטבות מס בשל חישוב מאוחד לתא המשפחתי - בנוגע לבני זוג שאינם חייבים בהגשת דוח שנתי למס הכנסה, הועלה כי הרשות אינה מבצעת חישוב בדיעבד כדי לוודא שהתא המשפחתי קיבל את מלוא הטבות המס שהוא זכאי להן. כמו כן, לאחר קבלת דיווחי המעסיקים הרשות אינה מבצעת חישוב כדי לברר אם מוצו הטבות המס, וכדי לקבוע את מסלול הדיווח שייטיב עם התא המשפחתי - דיווח נפרד או דיווח מאוחד. כמו כן הרשות אינה מודיעה לנישומים אם הם זכאים להחזר מס בשל תשלום מס ביתר, ובכך אינה מאפשרת להם למצות את זכותם באמצעות הגשת דוח להחזר מס.

מיצוי נקודות זיכוי של עולים חדשים ותושבים חוזרים - מהביקורת עולה, כי אין בידי הרשות נתונים על מספר העולים החדשים והתושבים החוזרים הזכאים לנקודות זיכוי, ועל שיעור הזכאים שלא ניצלו אותם. עקב כך גם לא ניתן להביא לידיעת הזכאים כי לא ניצלו את זכאותם, והרשות מצידה אינה יכולה לזכותם.

מימוש הטבות המס בהפקדות לחיסכון הפנסיוני לפי עשירונים - העובדים בעשירונים הנמוכים אינם מגיעים לסף המס ואינם יכולים לממש את ההטבות הכרוכות בהפקדות לחיסכון הפנסיוני.

מיצוי הטבות המס בתרומות - בכל אחת מהשנים 2015 - 2019, כ-54 מעסיקים לכל היותר, מתוך המעסיקים הרשומים ברשות המיסים מימשו בכל שנה את זכותם הניהולית כמעסיקים (פררוגטיבה) ואפשרו לעובדים המועסקים אצלם לקבל זיכוי ממס בגין תרומות למסודות ציבור מוכרים באמצעות תלוש השכר. עוד הועלה כי הסימולטור המותקן באתר הרשות אינו מציג חיווי לנישום כי סכום התרומות שהוזן כתרומות שלו או של בן/בת הזוג, אינו מעניק את הטבת המס המיטבית, אותה ניתן לקבל בפיצול התרומות בין בני הזוג.

תחילת זכאות להטבת מס ביישובים בעלי עדיפות לאומית - בשל אי פרסום המדד הפריפריאלי במועד שנקבע לו בחוק מלכתחילה, ינואר 2017, חל עיכוב מהותי במועד כניסתה לתוקף של הזכאות להטבות המס בכמאתיים יישובים הזכאים להטבות על פי מתווה חוק ההטבות ובהם מתגוררים כ-700,000 נפש, בשל העובדה כי זכאותם נכנסה לתוקף רק משנת 2018 ולא משנת 2017.

מנגנון אקטיבי למיצוי זכויות - אין בידי הרשות מנגנון אקטיבי למיצוי זכויות חברתיות שיש לו ממשקים ישירים עם אוכלוסיות היעד. אילו עמד לרשותה מנגנון כזה היה באפשרותה למסד הליך של מתן שירות שעיקרו יישוג (Reaching Out) של שירותיה לאוכלוסיות היעד.

אישורים אוטומטיים לתיאום מס - לקראת שנת המס 2020, שלחה רשות המיסים לכ-300,000 שכירים אישורים אוטומטיים לתיאום מס לשנה החדשה ובכך חסכה מהם את הצורך לבצע בעצמם תיאום מס חדש. כמו כן הרשות שלחה לכ-73,000 גמלאים שקיבעו את זכויותיהם בחישוב קצבת הפנסיה מכתב בדבר עדכון שיעור הפטור המגיע להם עבור קצבתם החודשית השוטפת.

עיקרי המלצות הביקורת

הגברת פרוגרסיביות בהטבות המס בחיסכון הפנסיוני - מומלץ כי הרשות, בתיאום עם רשות שוק ההון ומטה "ישראל דיגיטלית", תשלם את בחינת פרויקט "עזיבת מקום עבודה" ותכלילו בתוכניות העבודה השנתיות של הרשות, לרבות בעניין קביעת לוחות זמנים ליישום.

פיתוח יישומים דיגיטליים למיצוי זכויות - מומלץ כי רשות המיסים תבחן את קידום המהלכים לפיתוח יישומים דיגיטליים שיש בהם כדי לאפשר לאזרח למצות את זכויותיו בכל הנושאים בהם דן דוח המעקב, לאתר טעויות במידע המצוי בעניינו, ולפעול לעדכון נתוניו דרך קבע. כמו כן מומלץ שהרשות תנגיש לציבור בצורה ברורה ופשוטה בליווי הסבר והדרכה את כלל הזכויות להן הוא זכאי, אשר יסייעו לו למצות את זכויותיו ולהקטין את חבות המס המוטל עליו.

מודל הדיווח ההצהרתי לקידום מיצוי זכויות - מומלץ כי משרד האוצר בתיאום עם רשות המיסים יבחנו את האפשרות ליישום מודל הדיווח ההצהרתי בישראל, וזאת בין השאר באמצעות למידה והפקת לקחים מיישום מודל זה ברחבי העולם. מודל זה, בשילוב עם השימוש בפלטפורמות אינטרנטיות וסלולריות, עשוי להרחיב את היקף מיצוי כלל זכויות הנישומים בכלל, וזכויותיהן של אוכלוסיות ראויות לקידום בפרט.

סיכום

ההיקף הכספי הגלום באי-מיצוי זכויות של נישומים וגביית מס ביתר נאמד בכמה מיליארדי ש"ח. ממצאי הביקורת מעלים כי רשות המיסים אינה יוזמת באופן מלא את מתן הזכויות לאלו הזכאים להן; בין היתר, הרשות אינה פועלת לספק לציבור באופן מלא ושקוף את המידע המצוי ברשותה, ובייחוד מידע על עצם קיום הזכות למיצוי הטבות מס שונות ועל התנאים לקבלתן. עוד עולה כי הרשות לא קידמה את הסרת הנטל הבירוקרטי המוטל על אזרח המבקש למצות את זכויותיו, מיצוי זכויות בדוחות להחזר מס, מיצוי זכויות בתשלומי מס השבח, טיפול בתשלומי המס ביתר שמשלם הציבור לרשות המיסים ומיצוי הזכויות של הפורשים לפנסיה.

עם זאת, הרשות פעלה למיצוי זכויות של אנשים עם מוגבלות, הורים לילד נכה וניצולי שואה.

על רשות המיסים להסדיר בפעילויותיה את מיצוי הזכויות של האזרחים באופן יזום ומקוון, תוך פיקוח ובקרה. בכלל זה מוצע כי הרשות תבדוק את היקף אי-מיצוי הזכויות, ואילו חסמים תורמים להיווצרותן.

מידת תיקון הליקויים שצוינו בדוח הקודם

מידת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב				עיקר ממצאי דוח ביקורת מעקב	
תוקן באופן מלא	תוקן במידה רבה	תוקן מועטה	לא תוקן	אומדנים – היעדר אומדנים ומעקב אחר שיעור המיצוי של הטבות המס	פרק הביקורת
				<p>אף שלרשות יש מידע על ההכנסות של ציבור משלמי המיסים, אין בידיה מידע שניתן להסיק ממנו על האופן שבו הוא מממש את הטבות המס שהוא זכאי להן.</p> <p>הרשות לא סקרה את החסמים העומדים בפני הציבור למיצוי זכויותיו.</p> <p>במסגרת תוכניות העבודה של הרשות היא לא כללה את בחינת שיעור המיצוי של הטבות המס.</p>	<p>אומדנים – היעדר אומדנים ומעקב אחר שיעור המיצוי של הטבות המס</p>
				<p>גם כאשר היה בידי הרשות מידע בדבר פגיעה כספית באזרחים שלא מיצו את זכותם, היא לא פעלה ביוזמתה להחזרת סכומים אלו, ולא הודיעה לאזרחים כי על פי נתוניה הם זכאים להחזר.</p>	<p>הפסדים בשל גביית מס ביתר</p>
				<p>גביית מס ביתר משכירים שלא עבדו שנת מס מלאה.</p>	
				<p>הסכום המצטבר של המס ביתר ששילמו במשך השנים השכירים שעבדו בשני מקומות עבודה באותה שנת מס מוערך בכמה מאות מיליוני ש"ח.</p>	

מדת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב				עיקר ממצאי דוח ביקורת מעקב	פרק הביקורת
תוקן באופן מלא	תוקן במידה רבה	תוקן במידה מועטה	לא תוקן		
				אופן חישוב ההטבות בגין ההפקדות לחיסכון הפנסיוני הוא מורכב.	אי-מיצוי הטבות בהפקדות לחיסכון פנסיוני
				עידוד ההפקדות לחיסכון הפנסיוני - עובדים שאינם מבינים את מהות ההטבה המוצעת להם אינם צפויים לנצלה.	
				אי-מיצוי הטבות המס בהפקדות לקרנות פנסיה במסגרת התא המשפחתי.	
				אי-פיתוח כלים ממוחשבים למיטוב ההפקדות לתא המשפחתי.	
				רק מקצת האזרחים ששילמו מס ביקשו לפרוס את רווח ההון (השבח), דבר שיכול היה להקטין אצל חלקם את חבות המס.	אי-מיצוי ההטבות לעניין מס שבח
				אי-קיומו רווחי הון וניצול נקודות זיכוי אישיות כנגד מס שבח ששולם.	
				בעת מכירת זכות במקרקעין על ידי שני בני הזוג מוציא משרד מסמ"ק את השומה רק על שם בן הזוג הרשום, וקביעת שומת השבח במשרדי מסמ"ק אינה מיטיבה עם התא המשפחתי.	
				במקרים מעטים ביקש התא המשפחתי לפצל את רווח ההון (השבח) בין שני בני הזוג, במסגרת מכירת נכס מקרקעין.	

מידת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב				עיקר ממצאי דוח ביקורת מעקב		
				תוקן באופן מלא	תוקן במידה רבה	תוקן מועטה
					הנחיות הרשות אינן קובעות אמצעים לבקרה על העברת פניות של נישומים לפריסת שבח ממשרד השומה למשרד מסמ"ק.	
					משרדי השומה מעכבים את העברת הבקשות לפריסת שבח אל משרדי מסמ"ק.	
					משרדי מסמ"ק מעכבים את הטיפול בבקשות שהועברו אליהם ממשרדי השומה לפריסת שבח עם הגעתן.	
					קיים קשר לקוי בין משרדי מס הכנסה למשרדי מסמ"ק בנוגע לטיפול בפריסת השבח.	
					לרוב עובדי מסמ"ק אין הרשאות גישה לנתונים ששימשו לקביעת השומה במס הכנסה.	
					הרשות לא העמידה לרשות עובדיה, או לרשות הציבור, מערכת ממוחשבת (סימולטור) אשר תסייע בידם לחשב את מס השבח באמצעות פריסת רווח ההון (שבח).	
					משרדי השומה אינם עושים פעולות יזומות וממשיות לאיתור זכאים להחזר מס שפרטי חשבונות הבנק שלהם לא היו מעודכנים במאגרי רשות המיסים.	החזר יתרות זכות לציבור

מדת תיקון הליקוי כפי שעלה בביקורת המעקב				עיקר ממצאי דוח ביקורת מעקב	
תוקן באופן מלא	תוקן במידה רבה	תוקן במידה מועטה	לא תוקן	אומדנים - היעדר אומדנים ומעקב אחר שיעור המיצי של הטבות המס	פרק הביקורת
			←	<p>הציבור אינו מתמצא בחלופות המיסוי העומדות לפניו בעת הפרישה, ואין לו די מידע בנושא.</p> <p>מוקצב לנישום זמן מוגבל לבחירת חלופות המיסוי של מענקי הפרישה, ולאחר שקיבל הנישום החלטה בנושא הוא אינו רשאי לשנותה.</p> <p>אם עובד לא בחר באפשרות של רצף קצבה, הוא לא היה זכאי לרצף קצבה.</p> <p>רשות המיסים לא העמידה לשימוש הציבור סימולטור פרישה.</p>	הטיפול בפורשים לפנסיה
		←			
←					
			←		

